

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 549/2017-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. septembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] zastúpenej advokátom JUDr. Františkom Svatuškom, Advokátska kancelária, Námestie slobody 25, Humenné, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 6 Cdo 169/2016 a jeho uznesením z 27. apríla 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. augusta 2017 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší

súd“) v konaní sp. zn. 6 Cdo 169/2016 a jeho uznesením z 27. apríla 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 10. decembra 2015 sp. zn. 12 Co 145/2014 potvrdil rozsudok Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) z 8. septembra 2014 č. k. 5 C 84/2012-394, ktorým okresný súd zamietol žalobu sťažovateľky ako žalobkyne o ochranu osobnosti proti žalovanej [REDAKOVANÉ] (podľa sťažovateľky žalovaná rozširovala o sťažovateľke nepravdivé informácie a tvrdenia, ktoré znižovali jej ľudskú dôstojnosť a vážnosť v očiach rodičov žiakov, kolegov i verejnosti), uložil jej povinnosť zaplatiť protistrane náhradu trov konania a rozhodol tiež o trovách odvolacieho konania.

2.1 Proti tomuto rozsudku krajského súdu sťažovateľka podala včas dovolanie. Navrhla zrušenie rozsudku krajského súdu s vrátením mu veci na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila odňatím jej možnosti konať pred súdom podľa v tom čase platného a účinného § 237 ods. 1 písm. f) v spojení s § 241 ods. 2 písm. a) a b) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Sťažovateľka v dovolaní tvrdila, že krajský súd založil svoje rozhodnutie na nedostatočne vykonanom dokazovaní – najmä nevykonaním sťažovateľkou navrhovaných dôkazov (nevypočutím navrhovaných svedkov), čím ignoroval judikatúru ústavného súdu, Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj iných súdov (konkretizované v dovolaní) a uprel jej právo vypočúť svedka, resp. vypočúvať svedkov proti sebe, ktoré je ilustráciou princípu rovnosti zbraní vyplývajúceho z práva na spravodlivé prerokovanie veci pred súdom. Taktiež jej uprel možnosť zaujať stanovisko k veci, keď nenariadil pred rozhodnutím o odvolaní pojednávanie a na základe takto nedostatočne zisteného skutkového stavu následne nesprávne o veci rozhodol. Sťažovateľka v dovolaní ďalej uviedla, že rozhodnutie krajského súdu navyše obsahuje nepresnosti a skutočnosti nezakladajúce sa na pravde, keď v odôvodnení opakujúce sa tvrdenie o údajnom neuvedení mien svedkov, vo význame nedostatku dôkazov, vyvracia v spise sťažovateľkou doložené vyjadrenie z 11. februára 2013 s návrhom na vypočutie konkrétnych svedkov.

2.2 Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol, a to z týchto dôvodov:

«Dovolaateľka procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm a/ až e/ a g O. s. p. netvrdila a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Najvyššiemu súdu preto ostávalo len posúdiť, či je dôvodnou tu námietku dovolateľky, podľa ktorej mal odvolací súd svojím postupom odňať dovolateľke v tejto veci možnosť konať pred súdom (§ 237 pís. 1 písm. f/ O. s. p), pričom dovolanie videlo výskyt takejto zmätočnej vady v nedostatočnom vykonaní dokazovania, v nemožnosti dovolateľky vyjadriť sa k veci na pojednávaní pred odvolacím súdom a (do tretice) v nedostatkoch odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu.

Dovolacia námietka spočívajúca v nemožnosti dovolateľky vyjadriť sa k veci na pojednávaní pred odvolacím súdom by v prípade jej výskytu mohla nasvedčovať takému postupu súdu (odvolacieho), ktorým sa účastníkom konania (dnes stranám) odníma reálna možnosť konať pred súdom, v prejednávanej veci však o prípad výskytu takejto vady nešlo. Ustanovenia § 214 ods. 1 písm. a/ a b/ O. s. p. (platného a účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu) totiž prikazovali odvolaciemu súdu nariadiť pojednávanie vždy, ak vznikla potreba zopakovania alebo doplnenia dokazovania (bez ohľadu na to, či vec bola v prvej inštancii prejednaná a rozhodnutá na pojednávaní alebo mimo neho) a naopak § 214 ods. 2 O. s. p. podmieňoval možnosť rozhodnutia (o odvolaní) bez nariadenia pojednávaniu tým, že ide o iný prípad (čim v diskutovanej súvislosti treba nepochybné rozumieť najmä prípad predbežného záveru odvolacieho súdu o tom, že dokazovanie vykonané pred súdom prvej inštancie bolo vykonané riadne a je pre konečné rozhodnutie postačujúcim). Z obsahu spisu potom vyplýva, že odvolací súd sa pri prejednávaní odvolaniu žalobkyne proti rozsudku prvoinštančného súdu a rozhodovaní o takomto podaní rozhodol ísť práve cestou nedopĺňania ani neopakovania dokazovania, a preto mal príležitosť rozhodnúť i bez nariadeniu pojednávania, samozrejme za splnenia podmienok verejného vyhláseniu rozsudku a tomu predchádzajúceho upovedomenia o čase a mieste takéhoto verejného vyhlásenia spôsobom predpísaným v ust. § 211 ods. 2 a § 156 ods. 3 O. s. p. (na úradnej tabuli súdu najmenej päť dní pred vyhlásením rozhodnutia), keďže žiadosti o upovedomovanie aj elektronicky (§ 214 ods. 3 a § 45 ods. 4 O. s. p.) tu nebolo;

pričom obe zákonom predpísané podmienky uvádzaného postupu boli splnené (tu napokon por. tiež č. l. 417 - 420 spisu).

Pokiaľ šlo o námietku spočívajúcu v rozporuplnosti odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu (majúcej spočívať v uvedení nepresností a selektívnych informácií) vo vzťahu k spisovej dokumentácii sporu, na túto nebolo možné prihliadať. Tvrdeniu dovolateľky (že odvolací súd opakovane uvádza v odôvodnení neuvedenie dovolateľkou mena svedka ako absenciu dôkazov) odporovala tá skutočnosť, že v závere svojho odôvodnenia prihliadol aj na podanie dovolateľky zo dňa 7. februára 2013. doručené súdu 11. februára 2013, ktoré aj primerane vyhodnotil ako nedostatočné s následkom neunesenia dôkazného bremena dovolateľkou. Takúto námietku potom nemožno považovať za opodstatnenú.

Pokiaľ by tým mienila dovolateľka uplatniť námietku arbitrárnosti (nepreskúmateľnosti) odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, prinajmenšom v právnických kruhoch je všeobecne známou skutočnosťou, že na zasadnutí občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu 3. decembra 2015 bolo prijaté stanovisko, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Pri vyjdení z tohto stanoviska má odvolací súd za to, že obsah spisu v prejednávanej veci nedáva žiaden podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá časť vyššie citovanej právnej vety. Dovoláním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská účastníkov konania k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah dovolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať pritom na pamäti, že konanie pred sudom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom sudu prvej inštancie vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. ...

Dovolatel'ka preto nedôvodné argumentovala, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný; pričom za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv účastníka; ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom (o aký prípad tu ale nešlo). ...

Pokiaľ dovolateľka namietala, že postup súdu (nerozhodno či prvoinštančného alebo odvolacieho) v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie nebol správny, tu dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O s p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu...). Ak aj k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, táto nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., ale ma nanajvýš „len“ charakter tzv. inej vady konania s možným (nie však nevyhnutným) následkom v podobe nesprávneho rozhodnutia vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O s. p.). ...

Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobkyne v prejednávanej veci nebolo prípustné podľa § 238 O. s p., nebola preukázaná stranou tvrdená procesná vada uvedená v § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 ods. 1 O. s. p., dovolaciemu súdu neostávalo iné, než dovolanie ako procesné neprípustné odmietnuť (§ 447 písm. c/ C. s. p.) bez toho, aby skúmal vecnú správnosť dovolaním napádaného rozsudku odvolacieho súdu.»

3. Sťažovateľka poukazuje na to, že predmetom súdneho sporu bolo konanie a konkrétne činy žalovanej nielen pred výpoveďou v priebehu výpovednej lehoty, ale po podaní výpovede a následne po nástupe sťažovateľky do pôvodného zamestnania. Konanie žalovanej malo výraznú formu pomsty, ktoré sa prejavovalo sústavným šikanovaním, štvavou kampaňou proti dovolateľke a osočovaním jej osoby ako na pracovisku, tak aj mimo neho. Podľa mienky sťažovateľky najvyšší súd by mal napravnú prípadné chyby v rozhodnutiach súdov nižších inštancií. Postup najvyššieho súdu sa jej javí ako hraničný, keďže podľa jej úvah došlo zo strany najvyššieho súdu ku kazuistickému pozitivizmu. Podľa presvedčenia sťažovateľky v jej prípade došlo k prejudikovaniu

prípadných vyjadrení svedkov bez toho, aby vôbec boli vypočutí a podali akékoľvek svedecké výpovede. Sťažovateľke bola podľa jej slov odopretá súdna ochrana, keďže ide o rozhodnutia všeobecných súdov, ktoré sa neopierajú o jednoznačné dôkazy skutkov, ale o ich predpokladanú neexistenciu, čo navodzuje stav ústavnej neudržateľnosti.

3.1 Sťažovateľka uvádza, že okresný súd, krajský súd i najvyšší súd rozhodli tak, že jej bol odmietnutý prístup k súdu v súvislosti s požadovanou ochranou ústavne zaručených práv i slobôd, čo znamená odmietnutie spravodlivosti ako takej. Uplatnenie obmedzenia voči sťažovateľke obmedzilo podľa jej názoru jej právo na prístup k súdu takým spôsobom a v takej miere, že uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Rozhodnutia všeobecných súdov a aj napadnuté uznesenie najvyššieho súdu v tomto prípade z ústavného hľadiska nie sú podľa slov sťažovateľky udržateľné a akceptovateľné. K odňatiu možnosti došlo v dôsledku konania všeobecných súdov, ktoré podľa tvrdenia sťažovateľky znemožnili uplatniť jej ústavné právo.

4. Sťažovateľka navrhla vydať nález v takomto znení:

„Základné právo [redacted], ... upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6Cdo 169/2016 a to uznesením zo dňa 2[7].04.2017. č.k.: 6Cdo 169/2016 porušené bolo.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 2[7].04.2017. č.k.: 6Cdo 169/2015 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky prikazuje, aby vo veci konal a rozhodnúť tak, aby nedošlo k porušeniu základného práva ...

[redacted] priznáva trovy právneho zastúpenia vo výške 312,34 Eur, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. Františka Svatušku do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo

ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky . 38/1993 Z. z. o organizácii ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorich predpisov (dalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd navrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde navrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, navrhy, ktoré nemajú zákonom predpisane nalezitosti, neprípustné navrhy alebo navrhy podane niekým zjavne neoprávneným, ako aj navrhy podane oneskorene moze ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. ústavný súd moze odmietnuť aj navrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti mozno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dojst k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej pricinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto mozno považovat tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu moznosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posudiť po jej prijatí na dalsie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

7. Právo na súdnu ochranu sa v obcianskopravnom konaní ucinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých obcianskopravny súd moze

konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravoval v čase podania dovolania § 236 a nasl. OSP.

7.1 V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z v tom čase platného a účinného § 237 ods. 1 OSP výslovne vyplývalo, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené pod písm. a) až písm. g) tohto zákonného ustanovenia.

7.2 Ústavný súd konštatuje, že rešpektuje koncepciu opravných prostriedkov, tak ako si ju nastaví najvyšší súd, ak je to v medziach ústavy (porov. II. ÚS 398/08). Rovnako ústavný súd rešpektuje výklad a aplikáciu ustanovení Občianskeho súdneho poriadku upravujúcich dovolacie dôvody tak, ako si ich nastaví najvyšší súd. To sa týka aj v čase podania dovolania platných a účinných dovolacích dôvodov podľa § 237 ods. 1 písm. a), d), f) a g) OSP.

7.3 Ústavný súd dáva do pozornosti, že najvyšší súd k dovolaciemu dôvodu podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP prijal stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015 (publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky 1/2016 pod R 2/2016), podľa ktorého: *„Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“*

7.4 Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, pričom nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala, že postup najvyššieho súdu by nemal oporu v zákone alebo v judikatúre najvyššieho súdu.

7.5 Nepatrí ústavnému súdu nahrádzať právne názory najvyššieho súdu a ak závery najvyššieho súdu v otázke prípustnosti dovolania vzhľadom na skutkový stav nie sú zjavne svojvoľné alebo nelogické či z iného dôvodu ústavne neudržateľné, ústavný súd nemá dôvod do právomoci najvyššieho súdu v otázke ustálenia prípustnosti dovolania na základe prítomnosti zákonom predpokladaného dovolacieho dôvodu zasahovať.

7.6 Ústavný súd uzatvára, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania [resp. neexistencii dovolacieho dôvodu podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, na údajnú prítomnosť ktorého sťažovateľka poukázala] je vzhľadom na skutkový stav v sťažovateľkinej veci v napadnutom uznesení zdôvodnený ústavne udržateľným spôsobom.

7.7 Na základe prezentovaných záverov ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2017